

V Bruseli 24. apríla 2025
(OR. en)

8235/25
ADD 1

JAI 491
SCHENGEN 22
SCH-EVAL 25
FRONT 95
IXIM 79
MIGR 145
ASILE 34
ENFOPOL 121
COMIX 121
CORDROGUE 45
VISA 60
CH
IS
NO
LI

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od: Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie

Dátum doručenia: 23. apríla 2025

Komu: Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie

Č. dok. Kom.: COM(2025) 185 final

Predmet: PRÍLOHA
k
oznámeniu Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov
Správa o stave Schengenu z roku 2025

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2025) 185 final.

Príloha: COM(2025) 185 final

V Bruseli 23. 4. 2025
COM(2025) 185 final

ANNEX 1

PRÍLOHA

k

**oznámeniu Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Európskemu
hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov**

Správa o stave Schengenu z roku 2025

PRÍLOHA 1

Zavedenie schengenského systému: prehľad schengenských hodnotiacich a monitorovacích činností na horizontálnej úrovni a za jednotlivé krajiny vrátane situácie na vnútorných hraniciach

Schengenský priestor je najväčším priestorom slobody, bezpečnosti a spravodlivosti na svete, v ktorom neexistujú vnútorné hranice. Je prínosom pre viac ako 450 miliónov občanov EÚ, ako aj pre štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí v EÚ žijú alebo ju navštevujú ako turisti, študenti alebo na obchodné účely. V posledných štyroch desaťročiach poskytoval schengenský priestor túto slobodu a bezpečnosť vďaka pevnému rámcu, ktorý je základom jeho každodenného fungovania. Schengenský systém stanovuje harmonizované, nadštandardné pravidlá pre vstup, zabezpečuje prísne a účinné riadenie vonkajších hraníc a podporuje účinnú spoluprácu v otázkach presadzovania práva a prisťahovalectva. Systém nefunguje izolovane; vychádza z rámca správy, v ktorom sa dôraz kladie na účinné vykonávanie schengenských pravidiel a koordinované reakcie.

Kľúčovú úlohu pri podpore podmienok pre dobre fungujúci priestor bez kontrol na vnútorných hraniciach v tejto súvislosti zohráva **schengenský hodnotiaci a monitorovací mechanizmus**. Prostredníctvom tohto partnerského mechanizmu tímy národných expertov koordinované Komisiou a podporované pozorovateľmi z agentúr a orgánov EÚ vykonávajú hodnotenia každej krajiny schengenského priestoru s cieľom identifikovať nedostatky a zabezpečiť ich rýchle riešenie, a tak zabrániť akýmkoľvek účinkom presahovania, ktoré by mohli ohroziť integritu a stabilitu schengenského priestoru. Tento mechanizmus je tiež nástrojom, ktorý sa používa na posúdenie pripravenosti nových krajín uplatňovať všetky schengenské pravidlá s konečným cieľom zrušiť v rámci procesu pristúpenia k schengenskému priestoru kontrolu vnútorných hraníc.

V roku 2024 Komisia a krajiny schengenského priestoru dosiahli s výraznou podporou agentúr a orgánov EÚ ďalší pokrok v **tretej generácii schengenských hodnotení**. Uplatňovanie nového nariadenia o schengenskom hodnotení prinieslo výrazné zjednodušenie a zníženie administratívnej záťaže (nové správy o krajinách schengenského priestoru viedli k šesťnásobne menšiemu objemu správ, čo malo za následok aj menší počet odporúčaní), a zároveň došlo aj k strategickejšiemu zameraniu a zefektívneniu, a k väčšej transparentnosti výsledkov. Tento prístup bol zároveň podporený **posilnením zapojenia národných koordinátorov pre jednotlivé krajiny**. Okrem toho bola vypracovaná komplexná stratégia odbornej prípravy s cieľom vytvoriť jednotný rámec odbornej prípravy v oblasti schengenského hodnotenia. Komisia bude tento nový prístup naďalej upevňovať prostredníctvom kratších správ a menšieho počtu odporúčaní, pričom sa zameria na lepšiu realizáciu najdôležitejších štrukturálnych reforiem.

V roku 2024 sa **schengenské hodnotenia** vykonali v Chorvátsku, Poľsku, Maďarsku, na Slovensku a v Česku, ktoré prispeli k lepšiemu objasneniu situácie na východných hraniciach EÚ. V týchto hodnoteniach sa zdôraznili výzvy vyplývajúce zo súčasného geopolitického prostredia vrátane hybridných hrozieb Ruska, ktoré majú významný vplyv na vnútornú

bezpečnosť schengenského priestoru. Z hodnotení celkovo vyplynulo, že tieto krajiny sa účinne zúčastňujú na schengenskej architektúre a vykonávajú stanovené pravidlá. Vzhľadom na vyvíjajúce sa bezpečnostné výzvy je však potrebná väčšia pripravenosť. Hoci zabezpečenie plného dodržiavania základných práv na hraniciach bolo spoločnou výzvou, hodnotenie Maďarska odhalilo závažné nedostatky v oblasti dodržiavania základných práv počas konaní na hraniciach a konaní o návrate. Hodnotenia sa vykonali aj na konzulárnych úradoch Dánska, Nórska a Švédska v súvislosti s ich schengenskými hodnoteniami vízovej politiky za rok 2022, čo nakoniec umožnilo uzavrieť nahromadené nevybavené hodnotenia, ktoré boli odložené z dôvodu pandémie COVID-19. Okrem toho sa v indickom Bombaji uskutočnila jedna neohlásená návšteva zameraná na uplatňovanie spoločnej vízovej politiky konzulárnymi úradmi Nemecka, Poľska a Španielska.

V rámci hodnotiacich činností sa osobitná pozornosť venovala aj **situácii na vnútorných hraniciach**. Hoci žiadna z hodnotených krajín schengenského priestoru neobnovila počas hodnotiacich návštev kontroly na svojich vnútorných hraniciach, takéto kontroly ovplyvnili niektoré z hodnotených krajín (t. j. Chorvátsko, Poľsko, Maďarsko, Slovensko a Česko), keďže takéto kontroly obnovili susedné krajiny. Túto dôležitú otázku zdôraznil aj schengenský koordinátor na pravidelných dvojstranných a viacstranných stretnutiach s krajinami schengenského priestoru. V rámci tohto štruktúrovaného dialógu sa uskutočnilo 15 stretnutí medzi krajinami, ktoré obnovili kontrolu vnútorných hraníc, a krajinami, ktoré tieto kontroly ovplyvnili. Tieto rokovania opätovne potvrdili cieľnú povahu kontrol vnútorných hraníc a poskytli príležitosti na ďalšie posilnenie cezhraničnej spolupráce, pričom sa zohľadnili posilnené nástroje zavedené Kódexom schengenských hraníc, ktorý nadobudol účinnosť minulý rok.

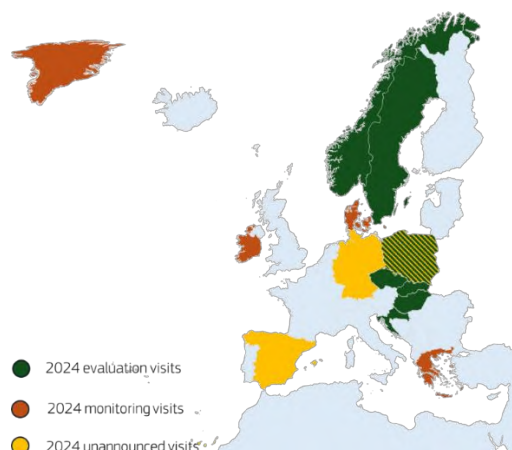
V rámci zvýšeného **monitorovacieho** úsilia v rámci schengenského hodnotiaceho a monitorovacieho mechanizmu sa vykonali opätovné návštevy a overovacie návštevy v Grécku (z dôvodu závažných nedostatkov zistených v roku 2021), Írsku (ako súčasť prebiehajúceho prvotného schengenského hodnotenia) a Dánsku. Výsledky všetkých monitorovacích činností boli zahrnuté do schengenskej hodnotiacej tabuľky 2024, ktorá bola predložená krajinám schengenského priestoru počas decembrového zasadnutia schengenskej rady.

Rok 2024 bol aj rokom plnenia jednej z kľúčových strategických priorít, ktorú určila Európska rada, a to vďaka vykonávaniu **tematického hodnotenia účinnějších návratov**. Prijatie správy v decembri 2024 umožnilo konkrétne zlepšenia systémov návratu, pričom sa identifikovali nedostatky v procese návratu, ktoré obmedzujú účinnosť systému, ako aj najlepšie postupy vykonávané niektorými krajinami schengenského priestoru, ktoré poskytujú riešenia spoločných výziev. Výsledky tematického hodnotenia sa premietli aj do návrhu Komisie na nový legislatívny rámec pre návraty, ktorý bol prijatý 11. marca 2025, a poskytujú plán opatrení, kým nové pravidlá nenadobudnú účinnosť.

Pokiaľ ide o ďalší vývoj v tomto dôležitom roku, v ktorom oslavujeme 40. výročie Schengenskej dohody – jedného z kľúčových úspechov integrácie EÚ – zostáva schengenský hodnotiaci a monitorovací mechanizmus ústredným prvkom práce v praxi zameranej na vykonávanie schengenskej architektúry. S cieľom zohľadniť nový regulačný rámec sa zaktualizuje hodnotiaci dotazník a Komisia posilní strategické zameranie tým, že (v úzkej

spolupráci s národnými koordinátormi krajín) spresní rozsah hodnotení tak, aby sa prioritne zameralo na oblasti s najväčším vplyvom. To zase musí byť sprevádzané prísnejším politickým dohľadom, keďže pretrvávajúce nedostatky vo vykonávaní schengenských pravidiel naďalej oslabujú jeho riadne fungovanie. Riešenie týchto nedostatkov si naliehavo vyžaduje konkrétne nápravné opatrenia.

1. Hodnotiace a monitorovacie činnosti v roku 2024

Hodnotiace činnosti v roku 2024¹

V uplynulom roku experti z Komisie aj krajín schengenského priestoru s podporou pozorovateľov z agentúr, úradov a orgánov EÚ² vykonávali **ročný program schengenských hodnotení na rok 2024**. Hodnotenými krajinami boli Chorvátsko, Poľsko, Maďarsko, Slovensko a Česko. V nadväznosti na tieto hodnotenia Komisia prijala **schengenské správy** o Chorvátsku³ a Poľsku⁴, ako aj hodnotiacu správu o závažných nedostatkoch zistených v Maďarsku. Ukončili sa aj hodnotenia Dánska, Nórska a Švédska (ktoré boli odložené z dôvodu obmedzení vyplývajúcich z pandémie COVID-19).

Vzhľadom na regionálnu dynamiku ovplyvňujúcu tieto krajiny, najmä tie, ktoré sú vystavené hybridným hrozbám z Ruska a využívaniu migrácie ako zbrane zo strany Bieloruska, vysokému migračnému tlaku a cezhraničnej trestnej činnosti, sa osobitná pozornosť venovala týmto prioritám:

- pevná vnútroštátna správa schengenského priestoru ako predpoklad účinnej účasti krajín schengenského priestoru na schengenskom systéme a jeho plného vykonávania prostredníctvom účinných politických a administratívnych kapacít;
- posilnené kapacity riadenia hraníc v záujme účinnej kontroly vonkajších hraníc, a to za bežných okolností, ako aj počas kríz, vrátane dôkladného plánovania pre prípad nepredvídaných udalostí pri súčasnom plnom rešpektovaní základných práv v rámci európskeho integrovaného riadenia hraníc;

¹ Prehľad hodnotiacich činností v roku 2024 sa nachádza na adrese: [Schengenský hodnotiaci a monitorovací mechanizmus – Európska komisia](#).

² Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž (Frontex); Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov (EDPS); Agentúra Európskej únie pre základné práva (FRA); Agentúra Európskej únie pre spoluprácu v oblasti presadzovania práva (Europol), Agentúra Európskej únie na prevádzkové riadenie rozsiahlych informačných systémov v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti (eu-LISA).

³ Schengenské hodnotenie Chorvátska – zhrnutie a odporúčania sú k dispozícii na adrese: [Schengenské hodnotenie Chorvátska](#).

⁴ Schengenské hodnotenie Poľska – zhrnutie a odporúčania sú k dispozícii na adrese: [Schengenské hodnotenie Poľska](#).

- vhodné bezpečnostné iniciatívy so susednými krajinami schengenského priestoru, prijatie komplexného prístupu zameraného na celú trasu, v ktorom sa zdôrazňuje proaktívna spolupráca medzi policajnými zložkami a plynulá výmena informácií;
- prísne kontroly podmienok vstupu pre štátnych príslušníkov tretích krajín v rámci konania o udelení víza a vykonávanie účinných procesov návratu osôb, ktoré nie sú oprávnené zostať v schengenskom priestore;
- využívanie rozsiahlych informačných systémov na podporu každej fázy schengenského procesu, zabezpečenie toho, aby ich posilnené funkcie priniesli hmatateľné výsledky pri posilňovaní bezpečnosti, riadení vonkajších hraníc a uľahčovaní výmeny informácií, a to pri súčasnom dodržiavaní požiadaviek na ochranu údajov.

Kľúčové závery hodnotení krajín v roku 2024

Celkovo poukázali hodnotenia krajín v roku 2024 na rastúci význam schengenskej architektúry pri riešení kľúčových výziev, ktorým čelia krajiny schengenského priestoru a EÚ, vrátane väčšieho tlaku na vonkajších hraniciach, riadenia vnútornej bezpečnosti v kontexte vyvíjajúcich sa hrozieb a zefektívňovania procesov vo všetkých oblastiach. Toto bolo obzvlášť zjavné v hodnotených krajinách, najmä v tých, ktoré sa nachádzajú pozdĺž východnej hranice EÚ a ktoré majú podobnú regionálnu dynamiku.

Zatiaľ čo niektoré z hodnotených krajín dosiahli vo vykonávaní schengenských pravidiel významný pokrok, napríklad pokiaľ ide o posilnený dozor na pozemných hraniciach a aktívnejšiu policajnú spoluprácu, iné naďalej čelia výzvam pri napĺňaní prísnych schengenských noriem. Zraniteľné miesta často vznikajú v dôsledku nedostatočných špecializovaných zdrojov, nesúladu medzi strategickými a operačnými prioritami a nedostatočného využívania existujúcich technických a právnych nástrojov na identifikáciu a riešenie rýchlo sa vyvíjajúcich cezhraničných bezpečnostných hrozieb.

V hodnoteniach v roku 2024 sa opäť zdôrazňuje naliehavá potreba klásť na politickej, strategickej a operačnej úrovni dôraz na schengenské politiky, procesy a nástroje, aby sa zabezpečilo ich účinné vykonávanie v praxi, čím sa prispeje k dobre fungujúcemu schengenskému priestoru.

Vo februári 2024 Komisia uskutočnila **neohlásenú návštevu** nemeckých, poľských a španielskych konzulárnych úradov v indickom Bombaji, aby posúdila spoločnú vízovú politiku. Cieľom bolo posúdiť potenciálne zraniteľné miesta v tomto kľúčovom predschengenskom vstupnom uzle, ktoré je jedným z miest, ktoré vydáva najväčší objem krátkodobých víz a ktoré čelí stále rastúcemu dopytu. Hodnotenie umožnilo posúdiť niektoré sťažnosti, ktoré Komisia pravidelne dostáva v súvislosti s prídlhým časom čakania na termín, čo môže okrem iného viesť k tzv. visa shoppingu. V tejto súvislosti hodnotiaci tím posúdil spoluprácu s externými poskytovateľmi služieb aj otázky špecifické pre jednotlivé krajiny (napr. v prípade Nemecka centralizácia operácií v Bombaji). V neohlásenom hodnotení sa dospelo k záveru, že pri uplatňovaní vízovej povinnosti tromi schengenskými krajinami na ich konzulárnych úradoch neexistujú závažné nedostatky a že

rozhodnutia o žiadostiach o víza sú vo všeobecnosti opodstatnené. Medzi opakujúce sa problémy, ktoré si stále vyžadujú pozornosť a zlepšenia, patrí spolupráca s externými poskytovateľmi služieb a využívanie informačných systémov podporujúcich konania o udelení víza.

Monitorovacie činnosti v roku 2024

Priebežné monitorovanie je stredobodom úsilia v oblasti správy s cieľom identifikovať výzvy a reagovať na ne reálnymi a merateľnými výsledkami. Úspech schengenského hodnotiaceho a monitorovacieho mechanizmu – a tým aj stabilita samotného schengenského priestoru – preto závisí od účinného vykonávania odporúčaných nápravných opatrení. Opatrenia sú prispôbené konkrétnej situácii v každej krajine schengenského priestoru a sú navrhnuté tak, aby posilnili uplatňovanie schengenských pravidiel a zabezpečili, aby každý členský štát pozitívne prispieval ku kolektívnej slobode a bezpečnosti.

Komisia vo svojom úsilí o posilnenie monitorovacieho rozmeru schengenských hodnotení zintenzívnila kontrolu **správ o nadväzujúcich opatreniach**, ktoré predložili krajiny schengenského priestoru, s cieľom urýchlene identifikovať akékoľvek nedostatky a oneskorenia vo vykonávaní. Hoci schengenská hodnotiacia tabuľka viedla k zvýšeniu konzistentnosti a pravidelnosti podávania správ zo strany krajín schengenského priestoru, správy o nadväzujúcich opatreniach je stále potrebné predkladať včas. V roku 2024 sedem krajín schengenského priestoru predložilo svoje správy o nadväzujúcich opatreniach oneskorene. Úsilie sa musí zamerať aj na zlepšenie kvality podávania správ s cieľom zabezpečiť relevantnosť poskytovaných informácií. Komisii to umožní účinne plniť svoju monitorovaciu úlohu a zabezpečiť zmysuplnú výmenu, ktorá povedie k hmatateľným riešeniam a zároveň identifikuje pokrok aj zostávajúce nedostatky.

V rámci zvýšeného monitorovacieho úsilia Komisia vykonala ciele monitorovacie návštevy vrátane jednej opätovnej návštevy s cieľom posúdiť závažné nedostatky, ktoré boli zistené v minulosti, a troch overovacích návštev s cieľom vyhodnotiť pokrok pri vykonávaní akčných plánov.

Opätovná návšteva v roku 2024

- **Grécko** (november 2024). Vzhľadom na závažné nedostatky zistené v roku 2021 v súvislosti s postupmi a zárukami pri návrate štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí nemajú zákonné právo zdržiavať sa na danom území, bolo cieľom návštevy posúdiť vykonávanie nápravných opatrení. Vzhľadom na obmedzený pokrok, ktorý Grécko dosiahlo, hodnotiaci tím dospel k záveru, že závažné nedostatky pretrvávajú.

Overovacie návštevy v roku 2024

- **Grécko** – riadenie vonkajších hraníc (september 2024). Dôvodom tejto návštevy bol obmedzený pokrok, ktorý Grécko oznámilo v nadväznosti na hodnotenie v roku 2021. Návšteva poukázala na malý pokrok na strategickej úrovni a na pozemných hraniciach, čo si vyžaduje naliehavé nápravné opatrenia.
- **Dánsko** – riadenie vonkajších hraníc (december 2024). Cieľom bolo vyhodnotiť vývoj, o ktorom informovali dánske orgány, pri posilňovaní celkovej správy a koordinácie riadenia hraníc. Návšteva potvrdila, že došlo k významným zlepšeniam; je však potrebné

vyvinúť ďalšie úsilie na urýchlenie úplného zavedenia posilnenej štruktúry správy hraníc opierajúcej sa o komplexnú stratégiu v oblasti ľudských zdrojov vyznačujúcu sa dostatočným počtom zamestnancov a náležitou odbornou prípravou.

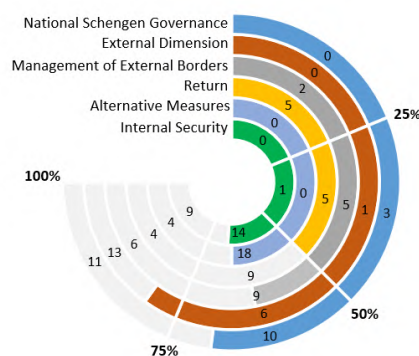
- **Írsko** – vnútorná bezpečnosť v nadväznosti na prebiehajúce prvotné hodnotenie (november 2024). Návšteva potvrdila, že významný pokrok sa dosiahol pri posilňovaní vnútornej bezpečnosti EÚ vďaka zavedeniu Schengenského informačného systému vrátane nových funkcií; zlepšenie v oblasti policajnej spolupráce je však naďalej obmedzené. Na urýchlenie práce v rámci prvotného schengenského hodnotenia je potrebné ďalšie úsilie, ktoré by sa zlepšilo vďaka silnejšej správe schengenského priestoru, aby sa zabezpečilo rýchle vykonávanie nápravných opatrení.

V súčasnosti tri krajiny schengenského priestoru stále vykazujú závažné nedostatky vo vykonávaní schengenských pravidiel⁵. Schengenský koordinátor úzko spolupracuje s príslušnými vnútroštátnymi orgánmi a Komisia situáciu aktívne monitoruje.

V nadväznosti na najnovšie posúdenia správ o nadväzujúcich opatreniach predložených členskými štátmi **Komisia** v súlade s článkom 21 ods. 3 nariadenia o schengenskom hodnotení **týmto uzatvára akčné plány**⁶ Lichtenštajnska v oblasti Schengenského informačného systému⁷ a policajnej spolupráce⁸ a akčný plán Slovinska⁹ týkajúci sa dodržiavania požiadaviek na ochranu údajov pri vykonávaní schengenskej architektúry. Vzhľadom na výsledky hodnotiacich činností vykonaných v roku 2024 Komisia **technicky uzavrela** akčné plány Poľska, ktoré boli v čase hodnotenia stále otvorené¹⁰.

2. Schengenská hodnotiacia tabuľka za rok 2024

Počas zasadnutia schengenskej rady v decembri 2024 Komisia poskytla ministrom schengenského priestoru schengenskú hodnotiacu tabuľku za rok 2024. Hodnotiacia tabuľka bola doplnená o prispôbené strategické priority, ktoré poukazovali na dosiahnutý pokrok, zároveň však vyzývali na väčšie úsilie v kľúčových oblastiach.

Schengenská hodnotiacia tabuľka za rok 2024 (súhrnné výsledky): celkový stav vykonávania podľa jednotlivých oblastí

⁵ Grécko, Francúzsko a Maďarsko.

⁶ Akčné plány, ktoré ešte neboli uzavreté pred pravidelnými hodnoteniami Česka, Maďarska a Slovenska v roku 2024, sa uzavrú prostredníctvom schengenských správ o jednotlivých krajinách, ktoré sa majú prijať v roku 2025.

⁷ Uzavreté 16. októbra 2024.

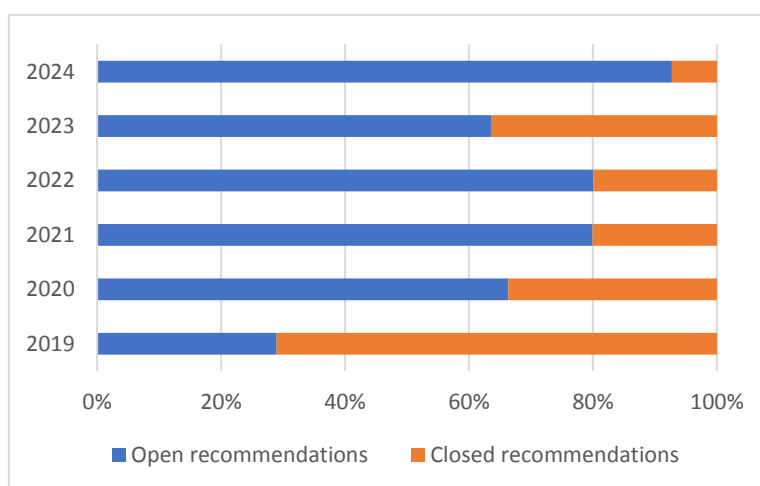
⁸ Uzavreté 1. novembra 2024.

⁹ Uzavreté 8. novembra 2024.

¹⁰ C(2024) 8110 final zo 17. decembra 2024.

Analýza hodnotiacich a monitorovacích činností vykonaných v roku 2024 preukázala pokrok vo viacerých dôležitých oblastiach, pričom niektoré krajiny schengenského priestoru dosiahli rýchly pokrok pri vykonávaní svojich akčných plánov. Napríklad v oblasti schengenskej vízovej politiky oznámilo niekoľko krajín horizontálne zlepšenia pri riešení nedostatkov v postupoch externých poskytovateľov služieb. Najmä Nórsko a Švédsko napriek tomu, že boli hodnotené v oblasti víz v roku 2024, dosiahli značný pokrok a čoskoro dokončia svoje akčné plány, Podobne Cyprus vynaložil na vykonanie požadovaných nápravných opatrení značné úsilie, pričom výrazné zlepšenia dosiahol v procese návratu a v Schengenskom informačnom systéme. Na druhej strane hodnotenia Poľska a Maďarska viedli k novým odporúčaniam, hoci poukázali aj na významný pokrok pri vykonávaní nápravných opatrení z predchádzajúceho hodnotiaceho cyklu.

V schengenskej hodnotiacej tabuľke za rok 2024 sa však potvrdil aj pretrvávajúci trend pozorovaný v posledných rokoch, konkrétne **nerovnomerné tempo vykonávania** odporúčaní na vnútroštátnej úrovni v nadväznosti na schengenské hodnotenie. Hoci schengenská hodnotiacia tabuľka poskytuje prehľad o stave vykonávania v danom čase¹¹, krajiny schengenského priestoru hodnotené v tom istom roku, u ktorých sa teda očakáva, že sa nachádzajú v podobnej fáze vykonávania, stále vykazujú výrazne odlišné úrovne pokroku. Napríklad kým dve z krajín schengenského priestoru, ktoré sa hodnotia v roku 2025, takmer úplne vykonali všetky odporúčania, v prípade tretej krajiny to tak nie je.

Súčasný stav vykonávania odporúčaní na základe schengenského hodnotenia k aprílu 2025

Okrem toho vo viacerých krajinách schengenského priestoru **pretrváva** značný počet **dlhodobých nedostatkov** ešte niekoľko rokov po tom, ako sa uskutočnili ich hodnotenia; mnohé z týchto nedostatkov sa týkajú hlavných aspektov schengenského rámca. To oslabuje účinnosť schengenského hodnotiaceho a monitorovacieho mechanizmu pri zabezpečovaní plného fungovania, bezpečnosti a integrity schengenského priestoru. Následkom toho sa

¹¹ V súlade s príslušnou metodikou pre schengenskú hodnotiacu tabuľku, schengenská hodnotiacia tabuľka za rok 2024 neobsahuje bodové hodnotenie Česka, Maďarska, Poľska a Slovenska, keďže správy o jednotlivých krajinách s príslušnými odporúčaniami nadväzujúcimi na pravidelné hodnotenia v roku 2024 ešte neboli prijaté. Zahnuté neboli ani Bulharsko a Rumunsko, keďže ich prvé pravidelné hodnotenie sa uskutoční až v druhom polroku 2025. Krajiny schengenského priestoru, ktoré boli hodnotené nedávno, a to v roku 2023 a začiatkom roka 2024, (t. j. Chorvátsko, Estónsko, Fínsko, Lotyšsko a Litva), ešte nemali príležitosť predložiť svoje akčné plány zahŕňajúce plánované nápravné opatrenia, ktoré sa majú prijať, ani svoje prvé správy o nadväzujúcich opatreniach, keďže príslušné lehoty ešte neuplynuli.

vytvárajú kritické zraniteľné miesta, ktoré, ak sa neriešia rýchlo, môžu mať výrazný negatívny vplyv na celkové fungovanie schengenského priestoru.

Horizontálnym prvkom, ktorý si vyžaduje **naliehavé nápravné opatrenia**, je zavádzanie rozsiahlych informačných systémov, ktoré sú základom schengenskej architektúry – ide o slabé miesto s ďalekosiahlymi bezpečnostnými dôsledkami pre riadenie hraníc, migráciu a presadzovanie práva. Toto bolo identifikované ako hlavný nedostatok aspoň v polovici hodnotených krajín. Napriek rozšíreným funkciám Schengenského informačného systému, ktoré sú určené na posilnenie bezpečnosti a zjednodušenie postupov, zostáva ich plný potenciál nevyužitý, keďže krajiny schengenského priestoru nevyužívajú systém v súlade s jeho požadovanými normami a kapacitami. Napríklad päť krajín stále nevydáva zápisy o zraniteľných osobách, ako sú deti, ktorým hrozí únos, pričom jedna krajina zodpovedá za vydávanie 75 % takýchto zápisov. Iba 16 krajín vytvorilo zápisy na účely zisťovacích kontrol, čo viedlo v k vážnym nedostatkom v systéme: tieto kontroly umožňujú získať informácie o osobách alebo súvisiacich veciach na účely stíhania trestných činov a na predchádzanie ohrozeniu verejnej alebo národnej bezpečnosti. Tieto nedostatky ovplyvňujú bezpečnosť schengenského priestoru ako celku.

Krajiny schengenského priestoru zároveň dostatočne nevkladajú do systému základné údaje, a to ani vtedy, keď sú takéto informácie ľahko dostupné na vnútroštátnej úrovni. Na začiatku roku 2025 bolo zaznamenaných približne 1,7 milióna zápisov o osobách, z ktorých iba približne 900 000 (52 %) obsahovalo fotografie a iba približne 600 000 (35 %) obsahovalo odtlačky prstov. Tieto závažné nedostatky výrazne obmedzujú schopnosť krajín identifikovať osoby, najmä tie, ktoré predstavujú bezpečnostné hrozby. Okrem toho musia členské štáty v niektorých prípadoch zlepšiť viaceré požiadavky, ktoré sa na rozsiahle informačné systémy kladú v súvislosti s ochranou údajov a posilniť monitorovanie uvedených požiadaviek. Riešenie týchto nedostatkov nie je len technickou nevyhnutnosťou, ale aj základnou požiadavkou na zabezpečenie integrity a bezpečnosti schengenského priestoru.

Komisia vyzýva všetky krajiny schengenského priestoru, aby zabezpečili účinnosť opatrení nadväzujúcich na výsledky schengenských hodnotiacich tabuliek za rok 2024 a aby podľa potreby aktívne spolupracovali so schengenským koordinátorom. Komisia vyzýva krajiny schengenského priestoru, aby odporúčania, ktoré majú pre ne **finančné dôsledky**, prioritne vykonávali v rámci národných programov financovaných z fondov EÚ¹². Hoci sú k dispozícii značné finančné zdroje, finančné prostriedky EÚ často nie sú nasmerované tam, kde sú najviac potrebné. Je potrebné vytvoriť silnejšie väzby medzi odporúčaniami na základe schengenského hodnotenia, posúdeniami zraniteľnosti a financovaním v rámci nového viacročného finančného rámca.

3. Tematické schengenské hodnotenia v roku 2024

Tematické schengenské hodnotenia poskytujú jedinečnú príležitosť na posúdenie stavu vykonávania schengenských pravidiel naprieč krajinami schengenského priestoru v konkrétnom čase a na porovnanie postupov medzi krajinami, ktoré čelia podobným výzvam.

¹² Fond pre integrované riadenie hraníc – Nástroj na riadenie hraníc a víza, Fond pre azyl, migráciu a integráciu a Fond pre vnútornú bezpečnosť.

Tematické hodnotenie účinnejších návratov

V uplynulom roku Európska rada vyzvala, aby sa prijali rozhodné opatrenia na všetkých úrovniach, ktorými sa uľahčí a **urýchli výkon návratov** z EÚ a zvýši sa ich počet, pričom sa majú využiť všetky príslušné politiky, nástroje a prostriedky EÚ. Účinnejšie vykonávanie súčasných právnych predpisov v oblasti návratu spolu s ďalšou prácou na spoločnom prístupe k návratu takisto podporuje rýchlejšie a efektívnejšie vykonávanie paktu o migrácii a azyle.

V reakcii na túto výzvu na prijatie opatrení sa v roku 2024 vykonalo a dokončilo **tematické schengenské hodnotenie účinnejších návratov**. Správa bola prijatá v decembri 2024 a obsahuje prierezovú analýzu súčasných nástrojov, ktoré môžu prispieť k tomuto cieľu, vrátane nariadenia o európskej pohraničnej a pobrežnej strážii, smernice o návrate, Kódexu schengenských hraníc a Schengenského informačného systému.

Hodnotiaci tím pozostával z 15 expertov z krajín schengenského priestoru, dvoch expertov Komisie, jedného pozorovateľa z agentúry Frontex a jedného pozorovateľa z Agentúry pre základné práva. Tím počas roka 2024 pracoval na dôkladnej analýze a uskutočnil návštevy Talianska, Nórska a Holandska s cieľom vyhodnotiť postupy, ktoré vzhľadom na ich osobitnú povahu nebolo možné účinne posúdiť na diaľku.

V hodnotení sa zdôraznila zložitost' procesov návratu, ktoré sa vzťahujú na rôznorodú škálu štátnych príslušníkov tretích krajín vrátane:

- osôb, ktoré vstúpia do schengenského priestoru legálne, ale prekročia dĺžku povoleného alebo oprávneného pobytu (napr. štátni príslušníci oslobodení od vízovej povinnosti);
- osôb vstupujúcich neoprávnené a zadržaných na vonkajších hraniciach a
- osôb zadržaných na území krajiny schengenského priestoru z dôvodu neoprávneného zdržiavania sa na území – či už po oprávnenom, alebo neoprávnenom vstupe.

Účinné opatrenia v oblasti návratu ako také patria medzi najdôležitejšie nástroje na ochranu priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti bez vnútorných hraníc.

Vzhľadom na zapojenie viacerých zainteresovaných strán, procesov a mechanizmov sa v tematickej schengenskej hodnotiacej správe zdôraznil význam návratu ako kľúčovej súčasti európskeho integrovaného riadenia hraníc. Na dosiahnutie tohto cieľa je nevyhnutná účinná medziagentúrna spolupráca na vnútroštátnej a európskej úrovni spolu s pripravenosťou na dostatočnej úrovni a lepšou výmenou informácií. To je potrebné na účinné a informované rozhodovanie, ako aj na výkon rozhodnutí o návrate. To všetko možno uľahčiť prostredníctvom Schengenského informačného systému. V správe sa identifikujú spoločné výzvy súvisiace s kľúčovými fázami procesu návratu vrátane jeho začatia, identifikácie štátnych príslušníkov tretích krajín, dobrovoľných a nútených návratov, ako aj štruktúra a mechanizmy spolupráce, o ktoré sa tieto procesy opierajú.

Rada na základe hodnotiacej správy prijala odporúčania na riešenie identifikovaných spoločných výziev¹³. V hodnotiacej správe sa takisto identifikujú najlepšie postupy z niektorých krajín schengenského priestoru, ktoré môžu pomôcť pri vykonávaní nápravných opatrení.

Výsledky tematického hodnotenia boli podkladom pre návrh nového spoločného prístupu k návratom, ktorý Komisia predložila v marci 2025¹⁴. Tieto výsledky slúžia ako plán na zlepšenie vnútroštátnych systémov návratu, kým nebude nový legislatívny rámec úplne zavedený.

Opatrenia nadväzujúce na tematické hodnotenie európskeho integrovaného riadenia hraníc (EIBM)

Integrované riadenie hraníc je kľúčovým cieľom EÚ, ako sa stanovuje v článku 77 ods. 2 písm. d) Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Jeho účelom je uľahčiť prekračovanie hraníc a zabezpečiť jednotnú kontrolu hraníc na vonkajších hraniciach EÚ vykonávanú na vysokej úrovni, a tým prispieť k vnútornej bezpečnosti EÚ a účinnému riadeniu migrácie pri súčasnom dodržiavaní základných práv. Je založené na štvorstupňovom modeli kontroly prístupu, ktorý zahŕňa opatrenia v tretích krajinách, napríklad v rámci spoločnej vízovej politiky, opatrenia so susednými tretími krajinami, opatrenia na kontrolu vonkajších hraníc, analýzu rizík a opatrenia v oblasti schengenského priestoru a návratu.

V rokoch 2019 – 2020 sa uskutočnilo tematické hodnotenie vnútroštátnych stratégií krajín schengenského priestoru pre integrované riadenie hraníc. V nadväznosti na tematické hodnotenie Rada prijala rozhodnutie, ktorým sa stanovuje odporúčanie na riešenie nedostatkov zistených v rokoch 2019 – 2020 v rámci tematického hodnotenia vnútroštátnych stratégií členských štátov pre integrované riadenie hraníc¹⁵. V odporúčaní sa identifikovali najdôležitejšie aspekty, ktoré by krajiny mali zväziť pri revízii svojich vnútroštátnych stratégií.

V druhom polroku 2024 experti Komisie a krajín schengenského priestoru¹⁶ spolu s pozorovateľom z agentúry Frontex, Európskej agentúry pre pohraničnú a pobrežnú stráž, preskúmali, aký pokrok sa doteraz dosiahol. Zisťovali, do akej miery boli revidované vnútroštátne stratégie zosúladené s politickými prioritami EÚ, pričom sa zamerali na mechanizmy správy, plánovanie zdrojov a strategické ciele. V hodnotení, v rámci ktorého bolo použitých 140 ukazovateľov, sa posudzovalo, do akej miery boli vykonané odporúčania z predchádzajúceho hodnotenia, a identifikovali sa oblasti, ktoré stále vyžadujú ďalšiu pozornosť.

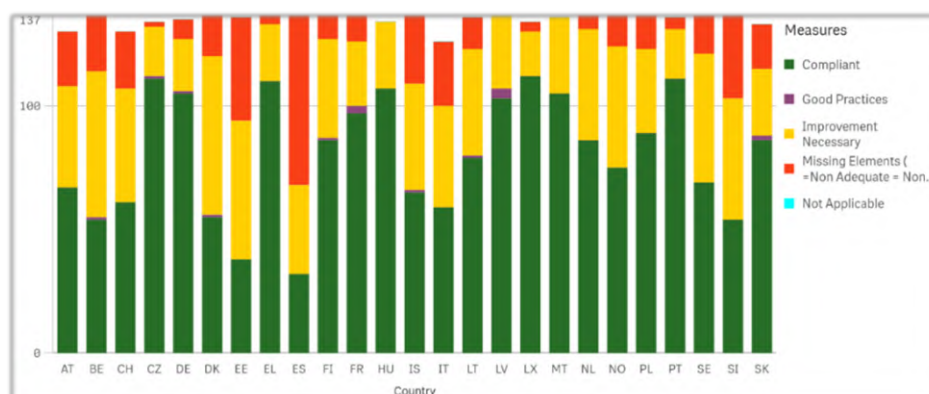
¹³ Vykonávacie rozhodnutie Rady zo 6. marca 2025, ktorým sa stanovujú odporúčania týkajúce sa identifikovaných spoločných oblastí na zlepšenie vyplývajúcich z tematického schengenského hodnotenia z roku 2024 s názvom Preklenutie vnútroštátnych nedostatkov: smerom k účinnému systému EÚ pre návrat prostredníctvom spoločných riešení a inovačných postupov.

¹⁴ Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa vytvára spoločný systém pre návrat štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa v Únii zdržiavajú neoprávnene, a zrušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES, smernica Rady 2001/40/ES a rozhodnutie Rady 2004/191/ES. COM(2025) 101 final.

¹⁵ Dokument Rady 6755/21 z 8. marca 2021.

¹⁶ Belgicko, Nemecko, Grécko, Francúzsko, Maďarsko, Taliansko, Holandsko, Portugalsko a Rumunsko, pod vedením Nórska.

Táto komplexná analýza je kľúčovým nástrojom na zlepšenie súdržnosti a operačnej účinnosti správy schengenského priestoru a na posilnenie vykonávania európskeho integrovaného riadenia hraníc na úrovni EÚ aj na vnútroštátnej úrovni.

Výsledky posúdenia

Výsledky poukazujú na významné zlepšenia, čo je znakom toho, že krajiny sú pevne odhodlané dosiahnuť pokrok v súlade s európskym viacročným strategickým cyklom politik. Medzi kľúčové zlepšenia od hodnotenia v rokoch 2019 – 2020 patria silnejšie mechanizmy správy na vnútroštátnej úrovni aj na úrovni EÚ, súdržnejší prístup ku kontrole hraníc založený na riziku a lepšie strategické plánovanie finančných zdrojov. Najmä návratová zložka sa stala ústredným prvkom národných stratégií, čím sa posilnil integrovaný prístup, ktorý zahŕňa aj riadenie migrácie, hoci je stále potrebná ďalšia harmonizácia. Ďalším významným krokom vpred je zvýšené zameranie na vnútornú bezpečnosť, ktorá je v súčasnosti základným pilierom integrovaného riadenia hraníc v krajinách schengenského priestoru.

Stále však pretrvávajú nedostatky. Národné stratégie často nie sú zosúladené s plánovaním spôsobilostí, najmä pokiaľ ide o ľudské zdroje, odbornú prípravu a investície do infraštruktúry a vybavenia. Medziagentúrna spolupráca je navyše naďalej roztrieštená, čo obmedzuje účinnosť štruktúr správy. Tieto pretrvávajúce nedostatky, ktoré už boli identifikované v predchádzajúcom hodnotení, poukazujú na potrebu ďalšej integrácie a strategickej koordinácie s cieľom zabezpečiť skutočne jednotný a odolný európsky systém integrovaného riadenia hraníc.

Opatrenia nadväzujúce na tematické hodnotenie obchodovania s drogami smerujúcimi do schengenského priestoru

Vzhľadom na výrazný nárast obchodovania s drogami do EÚ, o ktorom svedčia rekordné záchyty kokaínu¹⁷, sa od februára do novembra 2023 vykonalo tematické hodnotenie s cieľom identifikovať najlepšie postupy v rámci vnútroštátnych spôsobilostí krajín v boji proti obchodovaniu s drogami smerujúcimi do EÚ. V dôsledku toho Rada v marci 2024 prijala

¹⁷ Štvrtý komplexný prehľad o trhoch s nelegálnymi drogami v Európskej únii, vypracovaný Europolom a Európskym monitorovacím centrom pre drogy a drogovú závislosť (EMCDDA) – od júla 2024 premenovaným na Agentúru Európskej únie pre drogy (EUDA).

vykonávacie rozhodnutie¹⁸, ktorým sa stanovuje odporúčanie na vykonávanie najlepších postupov identifikovaných v tematickom schengenskom hodnotení v roku 2023.

Keďže hlavným cieľom tohto tematického schengenského hodnotenia bolo identifikovať najlepšie postupy, krajiny schengenského priestoru boli vyzvané, aby posúdili pridanú hodnotu a uskutočniteľnosť začlenenia týchto postupov do svojich vnútroštátnych rámcov a v prípade potreby konzultovali s krajinami, ktoré ich už zaviedli.

Z 27 hodnotených členských štátov a pridružených krajín predložili Komisii a Rade akčné plány všetky až na jednu z krajín. Komisii boli doručené akčné plány Belgicka, Česka, Dánska, Estónska, Fínska, Grécka, Holandska, Chorvátska, Islandu, Lichtenštajnska, Litvy, Lotyšska, Luxemburska, Maďarska, Malty, Nemecka, Nórska, Poľska, Portugalska, Rakúska, Slovenska, Slovinska, Španielska, Švajčiarska, Švédsko a Talianska.

Komisia v roku 2024 preskúmala¹⁹ akčné plány predložené na kontrolu vykonávania odporúčania Rady, v ktorom sa od krajín vyžaduje, aby vo svojich príslušných vnútroštátnych systémoch analyzovali a zvažili vykonávanie najlepších postupov identifikovaných počas tematického hodnotenia.

Na základe predložených akčných plánov sú členskými štátmi, ktoré majú v úmysle zaviesť alebo už zaviedli najvyšší počet najlepších postupov, Belgicko, Česko, Dánsko, Estónsko, Grécko, Holandsko, Chorvátsko, Malta a Rakúsko. Okrem toho najlepšie postupy pri mapovaní tokov nelegálnych drog vykazujú najvyššiu celkovú mieru zavádzania, čo svedčí o silnom kolektívnom záväzku a významnom pokroku pri identifikácii tokov nelegálnych drog smerujúcich do schengenského priestoru. Naopak, najlepšie postupy na vytváranie prekážok a zvyšovanie odolnosti logistických centier poukazujú na mimoriadne nízku celkovú mieru zavádzania, pričom sa zdôrazňujú značné výzvy, ktoré môžu vyplývať z obmedzení zdrojov, operačnej zložitosti či rozdielných vnútroštátnych priorit. Nedostatočný pokrok v tejto oblasti je obzvlášť znepokojujúci vzhľadom na strategický význam logistických centier, ktoré predstavujú kritické slabé miesta v boji proti obchodovaniu s drogami. Riešenie týchto výziev si bude vyžadovať väčšiu koordináciu, cieleňé financovanie a väčšiu technickú podporu pre krajiny, ktoré v tejto oblasti zápasia s ťažkosťami

Na základe informácií uvedených v akčných plánoch **Komisia považuje všetky predložené akčné plány**, až na jednu výnimku, **za uzavreté**. Zavádzanie najlepších postupov sa bude naďalej monitorovať prostredníctvom pravidelných schengenských hodnotení v súlade s viacročným programom hodnotenia a ako sa stanovuje vo vykonávacom rozhodnutí Rady.

¹⁸ Vykonávacie rozhodnutie Rady z 5. marca 2024, ktorým sa stanovuje odporúčanie na zavedenie najlepších postupov identifikovaných v roku 2023 v tematickom schengenskom hodnotení spôsobilosti členských štátov na boj proti obchodovaniu s drogami smerujúcimi do Únie v oblasti policajnej spolupráce, ochrany vonkajších hraníc a riadenia IT systémov.

¹⁹ V súlade s článkom 21 ods. 2 prvým pododsekom nariadenia (EÚ) 2022/922.

4. Situácia na vnútorných hraniciach

Dňa 1. januára 2025 bola zrušená kontrola vnútorných pozemných hraníc s Rumunskom a Bulharskom, pričom zostáva iba jeden členský štát EÚ, Cyprus, ktorý čaká, čaká na zrušenie kontrol vnútorných hraníc.

Dňa 10. júla 2024 nadobudol účinnosť revidovaný Kódex schengenských hraníc²⁰, v ktorom sa stanovuje nový rámec na obnovenie kontroly vnútorných hraníc s revidovanými lehotami a prísnejšími požiadavkami na monitorovanie a podávanie správ. Na základe týchto nových pravidiel Komisia prijala vykonávacie rozhodnutia, v ktorých sa stanovuje vzor pre krajiny na oznamovanie dočasného obnovenia alebo predĺženia kontroly vnútorných hraníc, ako aj jednotný formát podávania správ o obnovení alebo predĺžení kontroly vnútorných hraníc²¹.

Od nadobudnutia účinnosti zmeneného Kódexu schengenských hraníc **desať krajín schengenského priestoru obnovilo kontrolu svojich vnútorných hraníc**²². Šesť členských štátov (t. j. Dánsko, Francúzsko, Nemecko, Nórsko, Rakúsko a Švédsko) už malo zavedené hraničné kontroly dlhší čas predtým, než nadobudol účinnosť zmenený Kódex schengenských hraníc. Nemecko následne rozšírilo geografický rozsah týchto kontrol na všetky svoje vnútorné hranice. Holandsko po prvýkrát oznámilo obnovenie kontroly hraníc na všetkých svojich pozemných a vzdušných hraniciach. Bulharsko dočasne obnovilo kontrolu vnútorných hraníc na svojich pozemných hraniciach ako preventívne opatrenie po zrušení kontrol vnútorných hraníc.

Komisia uplatňuje nové lehoty a oznamovacie povinnosti na všetky obnovenia a predĺženia kontroly hraníc, ktoré boli oznámené od nadobudnutia účinnosti zmeneného kódexu.

Komisia je v rámci svojho prebiehajúceho dialógu o kontrole vnútorných hraníc v úzkom kontakte s krajinami, ktoré obnovili kontrolu vnútorných hraníc, ako aj s krajinami, ktorých sa obnovenie takýchto opatrení týka. Tieto rokovania viedli k podpore výmeny informácií medzi dotknutou krajinou, ako aj medzi Komisiou a krajinami schengenského priestoru. Komisia zdôraznila, že krajiny sú povinné prijať zmierňujúce opatrenia s cieľom čo najviac obmedziť vplyv kontroly hraníc na cezhraničné cestovanie, operácie nákladnej dopravy²³ a fungovanie cezhraničných regiónov. Rokovania sa zamerali aj na pokračujúci pokrok v plnení odporúčaní

²⁰ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/399 z 9. marca 2016, ktorým sa ustanovuje kódex Únie o pravidlách upravujúcich pohyb osôb cez hranice (Kódex schengenských hraníc).

²¹ Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2025/315 zo 14. februára 2025, ktorým sa stanovuje vzor oznámenia o dočasnom obnovení alebo predĺžení kontroly hraníc na vnútorných hraniciach. C(2025) 902; vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2025/308 zo 14. februára 2025, ktorým sa stanovuje jednotný formát správy o obnovení alebo predĺžení kontroly hraníc na vnútorných hraniciach v súlade s článkom 33 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/399. C(2025) 905.

²² Prehľad sa nachádza na tejto adrese: [Dočasné obnovenie kontroly hraníc – Európska komisia \(europa.eu\)](#).

²³ Podľa oznámenia Komisie o zelených jazdných pruhoch by nákladné vozidlá nemali pri prekračovaní vnútorných hraníc na transeurópskej dopravnej sieti (TEN-T) čakať celkovo viac než 15 minút bez ohľadu na to, aký tovar prepravujú. Komisia naďalej organizuje stretnutia so sieťou národných kontaktných miest pre dopravu vždy, keď sa identifikujú potenciálne problémy, ktoré by mohli negatívne ovplyvniť tok cestnej dopravy v rámci vnútorného trhu.

Komisie z novembra 2023, ktoré sa týkajú alternatívnych opatrení na riešenie závažných hrozieb pre verejný poriadok a národnú bezpečnosť²⁴.

Zároveň sa v rámci schengenských hodnotení vykonaných v roku 2024 uskutočnili návštevy centier policajnej a colnej spolupráce a policajných staníc v pohraničných regiónoch. Tieto návštevy mali za cieľ overiť, či štruktúry a postupy zabezpečujú včasnú výmenu informácií a účinné spoločné operácie zamerané na riešenie cezhraničnej trestnej činnosti, neregulárnej migrácie a ohrozenia verejnej bezpečnosti. Celkovým účelom týchto posúdení bolo a) zabezpečiť efektívnu výmenu informácií a operačnú spoluprácu medzi orgánmi presadzovania práva, a tým posilniť vnútornú bezpečnosť, a b) identifikovať oblasti, ktoré si vyžadujú zlepšenie alebo nápravné opatrenia. Tieto monitorovacie činnosti a diskusie odhalili, že kontroly nie sú vykonávané systematicky.

Komisia takisto pracuje na zabezpečení toho, aby obnovenie kontroly vnútorných hraníc osobitne neovplyvnilo žiadnu krajinu schengenského priestoru ani cezhraničný región, najmä tie, ktoré majú jedinečnú geografickú polohu. Prijímajú sa príslušné opatrenia na riešenie prípadov, kde obnovenie kontroly vnútorných hraníc spôsobuje závažné ťažkosti v každodennom živote jednotlivcov a podnikov.

Komisia takisto podporuje operačnú spoluprácu medzi krajinami schengenského priestoru s cieľom účinnejšie a efektívnejšie riešiť obavy členských štátov týkajúce sa bezpečnosti a migrácie. Komisia tiež presadzuje rozvoj regionálnej spolupráce pozdĺž migračných trás a aktívne sa zapája aj do spolupráce s tretími krajinami. Na zabezpečenie rýchleho, ale aj riadneho návratu neregulárnych migrantov na vnútorných hraniciach musia krajiny schengenského priestoru uplatňovať svoje už existujúce dvojstranné readmisné dohody alebo alternatívne uzavrieť operačné dohody s cieľom uviesť do účinnosti konanie o odovzdaní zavedené zmeneným Kódexom schengenských hraníc.

Dosiaľ jeden členský štát, Nemecko, predložil kontrolu vnútorných hraníc od nadobudnutia účinnosti zmeneného Kódexu schengenských hraníc. Na žiadosť Luxemburska už Komisia začali konzultácie²⁵. Výsledkom boli stretnutia na operačnej a ministerskej úrovni zamerané na riešenie praktických prekážok cezhraničných tokov a zintenzívnenie spolupráce v oblasti alternatívnych operačných opatrení. Komisia je naďalej odhodlaná dodržiavať zásady voľného pohybu a bezpečnosti v celom schengenskom priestore a v prípade potreby bude pokračovať v opatreniach v nadchádzajúcom schengenskom cykle, a to aj vydávaním stanovísk, ako sa stanovuje v revidovanom Kódexe schengenských hraníc.

5. Schengenské hodnotiace a monitorovacie nástroje

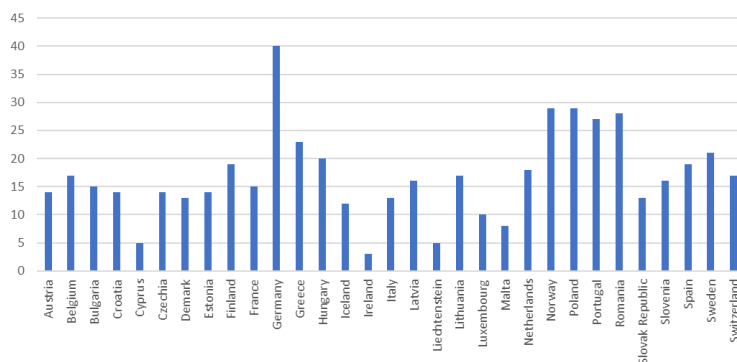
V novembri 2024 Komisia vytvorila rezervu **schengenských hodnotiteľov na rok 2025**. V súlade s požiadavkami schengenského hodnotiaceho a monitorovacieho mechanizmu takmer všetky krajiny schengenského priestoru vymenovali aspoň jedného experta. Neučinila

²⁴ Odporúčanie Komisie z 23. novembra 2023 o spolupráci medzi členskými štátmi v súvislosti so závažnými hrozbami pre vnútornú bezpečnosť a verejný poriadok v priestore bez kontroly vnútorných hraníc. C(2023) 8139 final.

²⁵ V súlade s článkom 27a nariadenia (EÚ) 2016/399.

tak iba jedna krajina, a to z dôvodu, že by to malo významný vplyv na plnenie vnútroštátnych úloh²⁶, a preto nemohla vymenovať aspoň jedného experta pre každú oblasť schengenského systému²⁷.

Celkovo bolo vymenovaných 545 národných expertov, z ktorých bolo do rezervy na rok 2025 vybraných **525 národných expertov**, pričom sa zohľadnili všeobecné a osobitné kritériá stanovené v nariadení (EÚ) 922/2022 a v príslušnej výzve pre krajiny schengenského priestoru²⁸.

Počet expertov vybraných podľa krajín schengenského priestoru (2025)

V záujme zabezpečenia vysokokvalitnej rezervy expertov na hodnotiace a monitorovacie činnosti bola v roku 2024 vypracovaná **stratégia odbornej prípravy v oblasti schengenského hodnotenia**. V stratégii sa stanovujú hlavné aspekty činností odbornej prípravy v oblasti schengenského hodnotenia na základe krátkodobých a strednodobých cieľov v záujme zavedenia jednotnej metodiky spoločného a integrovaného rámca odbornej prípravy v oblasti schengenského hodnotenia. Jej cieľom je okrem iného zabezpečiť spoločné učebné osnovy pre všetky činnosti odbornej prípravy, posilniť správu vykonávania odbornej prípravy a zefektívniť výber stážistov, čím sa zlepši synergia s rezervou schengenských hodnotiteľov. V roku 2024 bolo **90 expertov vyškolených a certifikovaných** ako schengenski hodnotitelia v činnostiach počiatočnej odbornej prípravy podľa tohto spoločného rámca.

V januári 2025 sa uskutočnil **seminár koordinátorov a vedúcich expertov z tretích krajín**, na ktorom sa zišli koordinátori krajín schengenského priestoru a Komisie spolu s vymenovanými vedúcimi expertmi na hodnotenia v rokoch 2024 a 2025. Viac než 40 skúsených expertov z krajín schengenského priestoru reprezentujúcich komunitu viac než 500 schengenských hodnotiteľov sa zúčastnilo na strategickej výmene názorov o budúcnosti schengenského priestoru, a najmä o tom, ako posilniť rámec správy na európskej aj vnútroštátnej úrovni. Seminár bol zameraný aj na prípravu národných koordinátorov pre jednotlivé krajiny a vedúcich expertov na schengenské hodnotiace činnosti v roku 2025.

²⁶ V súlade s článkom 17 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2022/922.

²⁷ Dánsko nevymenovalo experta na policajnú spoluprácu.

²⁸ Článok 15 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2022/922.

6. Výhľad do budúcnosti: hodnotiace a monitorovacie činnosti v roku 2025

Rok 2025 je **40. výročím** podpísania Schengenskej dohody 14. júna 1985. Tento míľnik bude počas celého roka formovať program správy schengenského priestoru a opätovne potvrdí schengenský priestor ako symbol nášho spoločného úspechu – teda bezpečnej a zjednotenej Európy, ktorá prináša výhody európskym občanom aj podnikom. Pri oslave tohto dôležitého úspechu zostane schengenský priestor aj naďalej jadrom priorít Komisie a kľúčovým strategickým prínosom pri zvládaní meniaceho sa geopolitického prostredia.

Schengenský hodnotiaci a monitorovací mechanizmus bude naďalej odrážať dynamickú a vyvíjajúcu sa povahu schengenského projektu a zabezpečiť jeho odolnosť a účinnosť v meniacom sa prostredí. Prijali sa nové právne požiadavky, najmä tie, ktoré vyplývajú z Nového paktu o migrácii a azyle (napr. nariadenie o preverovaní, nariadenie o konaní o návrate na hraniciach) a tie, ktoré sú spojené s novou digitálnou architektúrou podporujúcou riadenie hraníc a vnútornú bezpečnosť schengenského priestoru (napr. nariadenia o interoperabilite, postupy ETIAS, prístup orgánov presadzovania práva k systémom vstup/výstup, ETIAS, interoperabilita, smernica o výmene informácií).

Na základe toho Komisia po konzultácii s krajinami schengenského priestoru a príslušnými orgánmi EÚ v roku 2025 zreviduje²⁹ **štandardný schengenský dotazník**. Aktualizovaný dotazník takisto posilní strategické aspekty podporujúce dobré fungovanie schengenského priestoru, ako je správa schengenského priestoru a využívanie súvisiacich finančných nástrojov EÚ.

V súlade s viacročným programom hodnotenia na roky 2023 – 2029 sa bude vykonávať **ročný program hodnotenia na rok 2025**³⁰. To zahŕňa pravidelné hodnotenia Švajčiarska, Slovinska a Rakúska spolu s hodnoteniami Bulharska a Rumunska po ich úplnej integrácii do schengenského priestoru bez kontrol na vnútorných hraniciach. Pokiaľ ide o **monitorovacie činnosti** na rok 2025, Komisia plánuje vykonať návštevy Francúzska (ktoré sa už uskutočnili v marci 2025), Grécka (september 2025) a Portugalska.

	január	február	marec	apríl	máj	jún	júl – august	september	október	november	december
Pravidelné hodnotenie	Švajčiarsko		Slovinsko		Rakúsko			Rumunsko		Bulharsko	
Prvotné hodnotenie											
Tematické hodnotenie											

Vzhľadom na osobitnú úlohu **tematických hodnotení** pri identifikácii a riešení prierezových výziev pre schengenský priestor v predchádzajúcich dvoch rokoch, ako je obchodovanie s drogami a návrat, Komisia po konzultáciách s krajinami schengenského priestoru považuje rok 2026 za vhodný čas na začatie ďalšieho tematického hodnotenia. Vzhľadom na

²⁹ V súlade s článkom 14 nariadenia (EÚ) 2022/922.

³⁰ Ročný program hodnotenia na rok 2025 je k dispozícii [v ročnom hodnotení](#).

prebiehajúcu vojnu na Ukrajine a pretrvávajúce zvýšené bezpečnostné riziká by cieľom tohto hodnotenia bolo identifikovať nedostatky a zraniteľné miesta v rámci schengenskej architektúry týkajúcej sa hraníc a bezpečnosti, a tým posilniť jej súdržnosť a zvýšiť celkovú úroveň vnútornej bezpečnosti.

Okrem toho bude Komisia v roku 2025 naďalej monitorovať opatrenia nadväzujúce na prebiehajúce prvotné schengenské hodnotenia, aby podporila technickú pripravenosť oboch dotknutých krajín. V prípade **Cypru** by sa potrebné návštevy³¹ mohli stále uskutočniť v roku 2025 za predpokladu, že cyperské orgány vykonajú požadované nápravné opatrenia. V prípade **Írska** má Komisia v úmysle vydať v prvom polroku 2025 schengenskú správu týkajúcu sa justičnej spolupráce v trestných veciach, spolupráce v oblasti drog a článku 26 Schengenského dohovoru. Ak bude výsledok pozitívny a nápravné opatrenia v iných relevantných oblastiach, najmä v oblasti policajnej spolupráce, sa vykonajú rýchlo, Rade to umožní zaviesť v Írsku tieto ustanovenia do praxe a povedie to k intenzívnejšej schengenskej spolupráci.

Komisia v roku 2025 takisto zvýši svoje úsilie o podporu plynulej integrácie schengenských požiadaviek pre krajiny, ktoré sa usilujú o prístup k EÚ. Keďže **kandidátske krajiny EÚ** sú schengenskými kandidátmi, proces rozširovania EÚ má pre schengenský priestor významné dôsledky. Kandidátske krajiny EÚ musia pred vstupom do EÚ splniť všetky schengenské požiadavky, aj keď niektoré schengenské práva, ako je úplný aktívny prístup ku všetkým informačným systémom, právo vydávať schengenské víza a právo zrušiť kontroly vnútorných hraníc, sa budú uplatňovať až neskôr. Komisia bude s kandidátskymi krajinami úzko spolupracovať, aby bol schengenský systém v čase ich prístupu k EÚ zakotvený v plne funkčnom vnútroštátnom rámci správy schengenského priestoru. To si vyžaduje dôkladnú prípravu vrátane vykonávania schengenských akčných plánov, ako sa uvádza v oznámení o politike rozširovania EÚ z roku 2024³².

Napokon, pokiaľ ide o odbornú prípravu, zavedením **spoločných učebných osnov** do kurzov počiatočnej odbornej prípravy v roku 2024 sa vytvoril pevný základ pre koncipovanie budúcej odbornej prípravy. Ďalšie činnosti počiatočnej odbornej prípravy sú naplánované na jar, leto a jeseň 2025.

³¹ Článok 23 nariadenia (EÚ) 2022/922.

³² Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov. Oznámenie o politike rozširovania EÚ za rok 2024. COM(2024) 690 final.